

ΑΠΟ ΤΑ ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ

Πανιού ή χάρις του Θεού εύρίσκειται, μὰ μόνο Μέσ' στην Έλλάδα, στῆς ξανθῆς Ἀθήνας τὸν αἰθέρα
 Στάνει τὸν ἁγιασμένο του ἡλιοσπαρμένο ὄρονο,
 Ἐκεῖ ποὺ λάμπει κ' ἡ νυχτιά καὶ φέγγει ὁ νῆμα.
 Ἐκεῖ ποὺ τοῦ Ἴκτιν ἡ μὰς ὑψώνονται ἡ κολώναις.
 Ἀπάνω ὄρονος τοῦ Θεοῦ καὶ κάτω Παρθενῶνες....

(* Ἀχ. Παράδοχος).

*
 **

ΟΥΔΕΠΟΤΕ ἄλλοτε εύρέθην εἰς τόσον δύσκολον
 θέσιν ἔσον σήμερον, ὅποτε ἐπιχειρῶ νὰ περι-
 γράψω τὸ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως προσκύνημά μου.
 Μακρὰν εύρισκόμενος ἔπλαττον διάφορα ὄνειρα καὶ
 ἐσυλλογιζόμεν τὴν μακαρίαν ἐκείνην στιγμήν καθ'
 ἣν θὰ ἀνηρχόμεν τὸν τρισένδοξον βράχον ἔπως ἀπο-
 δώσω τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ
 Ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ στεγαζόμενα ἀριστοτεχνήματα.

Καὶ ἰδοὺ ἐφθάσεν ἡ μακαρία αὕτη στιγμή.

Βραδέως ἀνέρχομαι τὴν ὄδον τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν
 Ἀκρόπολιν.

Ἴδοὺ τὰ ἐρείπια τοῦ Ὁδείου καὶ τοῦ Διονυσιακοῦ
 θεάτρου.

Ὡ, πόσας ἀναμνήσεις δὲν φέρουσιν εἰς τὸν νοῦν
 τὰ ἐρείπια τοῦ θεάτρου τούτου ! Τὰς ἐνδόξους καὶ ἐν
 ταυτῷ ἱεράς ἐκείνας ἡμέρας καθ' ἃς χιλιάδες Ἀθη-
 ναίων τελούντες τὴν ἑορτὴν τοῦ Διονυσίου, ἐξαλλοὶ ἐκ
 χαρᾶς ἐκραύγαζον « αὐθις » « αὐθις » καὶ ἔστεφον
 τοὺς νικῶντας ποιητάς. Φαντάζομαι τὴν συγκλίνησιν
 τῶν δαφνοστεφῶν ποιητῶν καὶ ἴδω ἐκείνων, οὔτινες ἀπε-
 τέλεσαν τὸν τρεῖς μαργαρίτας τοῦ διαδήματος τῆς
 Δραματικῆς Τέχνης.

Ἦτο τέλειον σχολεῖον τὸ θέατρον κατὰ τὴν ἐπο-
 χὴν ἐκείνην καὶ ὁ Ἀθηναῖος ἐντροφῶν εἰς τὰ τόσα
 πατριωτικὰ καὶ ἠθικὰ διδάγματα ἐξήρχετο ἐξ αὐτοῦ
 γενναίωτος τὸ φρόνημα καὶ καλύτερος τὸν χαρα-
 κτήρα.

Ἐξακολουθῶ τὸν δρόμον μου καὶ φθάνω πρὸ τῶν
 Προπυλαίων.

Εἶναι ἡ πύλη δι' ἣς εἰσέρχεται τις εἰς τὸ Πάνθεον
 τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης. Ἐκεῖ ἐγένετο ἡ ἐναρξικῶσις
 τοῦ ἀσυλλήπτου Ἰδεῶδους καὶ παρήχθησαν τὰ ἀπα-
 ράμιλλα ἀριστουργήματα τὰ καταστήσαντα περιφανῆ
 τὸν πρὶν ἔρημον βράχον. •

Ἴδοὺ καὶ ἡ ὄδὸς δι' ἣς ἀνήρχετο τὸ ἄρμα τῆς
 Ἀθηνᾶς κατὰ τὰ Παναθήναια. Προχωρῶ. Ἄλλ' ἐν-
 δοσιασμός τις μὲ ἀναχαιτίζει.

Εἶμαι ἄρα γε ἄξιος νὰ ἀντιληφθῶ τοσοῦτον μεγα-
 λεῖον, εἶμαι ἱκανὸς νὰ ἐνοήσω ἕτι θεῖον καὶ ὑπέ-
 ροχον ἀπεικόνισεν ἐν τῷ μαρμάρῳ ἡ σμίλη τῶσων
 δαιμονίων πνευμάτων ;

Ἄλλὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἠσθάνθη ἐν τῇ καρ-
 διά μικρὸν νυγμὸν, τί τὸ ὅποιον ἔδοξετο καὶ τὸ
 ὅποιον διεμαρτύρητο, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τοὺς ἐνδοσια-
 σμούς μου. Ἦτο ὁ ἐθνικὸς παλμός, ὅστις μοι ἔτιδε
 θάρρος. Καὶ μὲ αὐτὸν τὸν παλμὸν διασχίζω τὰ Προ-
 πύλαια καὶ εύρίσκομαι πρὸ τοῦ Παρθενῶνος.

Μόνος ὁ μουσικὸς ὁ ἀποδώσας εἰς οὐρανίους τόνους
 τὴν πάλην τῶν στοιχείων καὶ τὸν μορμυρισμὸν τῶν
 κυμάτων, μόνος οὗτος, λέγω, θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ
 ἐξωτερικεῦσθαι τοιαύτας ψυχολογικὰς στιγμὰς.

Καὶ θαυμάζων τὸ θεσπέσιον τοῦτο κειμήλιον ἀνα-
 πολῶ τὴν ὠραίαν καὶ χαρμόσυνον ἐκείνην ἡμέραν
 καθ' ἣν ὁ Περικλῆς προσέβλεψε διὰ πρώτην φορὰν
 τὸν καλλιμάρμαρον τῆς Παρθένου Ναόν, ἐμπλεος
 ἐθνικῆς χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ἕτι προσφέρει εἰς τὴν
 γενέθλιον αὐτοῦ πατρίδα τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν,
 ἥτις ἐμελλε νὰ ἀποθανάτισθαι αὐτὴν. Ὅποια συγκί-
 νησις θὰ συνεῖχε τὴν καρδίαν τοῦ Φειδίου, Ἰκτινοῦ
 καὶ Καλλικράτου, ὅτε πλέον εἶχον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν
 αὐτῶν ἄρτιον τέλειον, στίλβον ἐκ λευκότητος τὸ ἔργον
 τῶν χειρῶν των.

Ἴδοὺ μία πραγματικὴ εὐτυχία.

Χαῖρε, χρυσὲ Αἰών. Πλεῖστοι ἄλλοι ἑκατονταετῆς
 συνάδελφοί σου σε διεδέχθησαν καὶ θὰ σὲ διαδεχθῶσιν,
 ἀλλ' οὐδεὶς πλέον θὰ λάβῃ τὴν ὑψίστην ταύτην
 τιμὴν νὰ κληθῇ διὰ τοῦ ἐπιζήλου τίτλου ὄν μόνος
 Σὺ, ἐπέπρωτο νὰ λάβῃς.

Φαντάζομαι τὴν αἰγλήσασαν ἐκείνην ἡμέραν καθ' ἣν
 νικηφόρος καὶ τροπαιοφόρος μὲ στήθη βράζοντα ἀπὸ
 ἐνθουσιασμοῦ, ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Βασι-
 λειος ὁ Βουλγαροκτόνος ἦλθε νὰ γονατίσθαι ἐνταῦθα
 πρὸ τῆς εἰκόνης τῆς Θεομήτορος καὶ νὰ εὐχαριστήσθαι
 διὰ τὴν περιφανῆ νίκην ἣν ἤρατο ἐναντίον τῶν βαρ-
 βάρων τῆς Πατρίδος ἐχθρῶν. Ὑψίστης σημασίας
 ἡμέρα τρανώτατα ἀποδεικνύουσα τὸ ἀδιάσπαστον
 τῶν δύο πόλων περὶ οὓς στρέφεται ἡ μεγάλη Ἑλλάς,
 τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν Ἀθηνῶν...

Ἄλλὰ συλλογίζομαι ἐπίσης τὴν ὀδυνηρὰν ἐκείνην
 ἡμέραν καθ' ἣν ὁ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας στενά-
 ζων Ἕλληγ, ἀτενίζων τὸν ἱερὸν βράχον, ἀνεπόλει τὴν
 προτέραν ἰσχὴν τῆς Πατρίδος του, καὶ ἠσθάνετο τοὺς
 ὀφθαλμούς ὑγροὺς ἐκ τοῦ πόνου. Καὶ ἦσαν τὰ δάκρυα
 τὰ ὅποια ἔχυνε τὸ μνημόσυνον ἐνδόξον παρελθόντος
 καὶ τὸ βάπτισμα αἰσιωτέρου μέλλοντος.

Πόσων καὶ πόσων ἄλλων σκηνῶν εὐτυχῶν καὶ
 δυστυχῶν ὑπῆρξε μάρτυς ὁ περικλεῆς Ναός, πρὸς ὃν
 συρρέουσιν ἐκ τῶν περάτων τοῦ πεπολιτισμένου κό-
 σμου, ἔπως ἀποδώσῃ τὴν ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην
 εἰς τὴν γαλουχήσασαν Ἑλληνίδα Θεάν.

Ἦθελον, ναί, ἤθελον, νὰ ἦμην κίων τοῦ Παρθε-
 νῶνος διὰ νὰ με θωπεύωσθαι αἱ ῥοδόχρυσοι ἀκτίνες
 τοῦ ξανθοῦ Φαίθου, νὰ ἀντικατοπτρίζω τὸ γλυκύτατον
 μεῖδιμα τῆς Σελήνης, νὰ δέχωμαι τὰ φιλήματα χρι-

λέων τρεμόντων ἐκ συγκινήσεως καὶ τὰ δάκρυα τὰ ὅποια στάζουν ἀπὸ καρδίας δονουμένης ἐκ φιλοπατρίας καὶ ἐνθουσιασμοῦ.

Ἄλλ' ἴδου καὶ τὸ πλήρες χάριτος Ἐρέχθειον μὲ τὰς συμπαιθεῖς μορφάς τῶν Καρυατίδων του καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης. Θαμβωμένος ἀπὸ τόσον μεγαλεῖον ἔστρεψα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν κάτω ἐξαπλουμένην χαρῆσσαν πόλιν καὶ ἀπήλαυσα τῆς ἀπαραιμίλλου μαγείας τοῦ πανοράματος ὅπερ αἰνιδίως ἀπεκαλύφθη πρὸ ἐμοῦ, καθ' ἣν στιγμήν ὁ ἥλιος ἔβαινε πρὸς τὴν δύσιν του.

Χαῖρε κλεινὴ τῆς Παλλάδος πόλις!

Εἶσαι ὠραία. Καὶ τὴν ὠραιότητά σου ζῆν ὀφείλεις μόνον εἰς τὰ ἀθάνατά σου μάρμαρα. Σὲ στολιζέει ὁ Ὑμητιτὸς « πού τὸν βραίνει μὴ νεράϊδα μὲ μενεξέδες », ὅπως λέγει ὁ ποιητὴς μας Προβελέγγιος, σὲ στολιζέουν ὁ Λυκαβητὸς καὶ ἡ Πεντέλη, σὲ στολιζέει ὁ ὀλυγάλανος εὐρανόσ σου, σὲ στολιζέουν τέλος οἱ ἀδάμαντες οὗς θαυφίως σοι παρέχει ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων.

Καὶ ἐὰν καυχᾶσαι διὰ τὸν Παρθενῶνά σου, δεικνύεις ὑπερηφάνως καὶ τὴν Ἀκαδημίαν, τὸ Πολυτεχνεῖον, τὴν Βιβλιοθήκην, τὸ Ζάππειόν σου. Εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν καλλιμαρμάρων τούτων μεγάρων κρύπτεται καὶ ἀπὸ μία ψυχὴ, ἀπὸ τὰς πατριωτικὰς ἐκείνας ψυχὰς ποῦ σ' ἐλάτρευαν καὶ θά σε λατρεύουν αἰωνίως.

Οὐδεμὰ πρωτεύουσα τοῦ κόσμου δύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς σε. Εἶσαι ἡ κοιτίς τῶν ἐξοχωτέρων πνευμάτων ἅτινα κατηύγασαν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἔθηκάν τὰ στερεὰ θεμέλια, ἐφ' ὧν ἐδράζεται ὁ ἀληθὴς πολιτισμός.

Ἄλλ' ἡ μεγαλυτέρα σου ἀξία ἐγκρατεῖ εἰς τὸ ὅτι εἶσαι ἡ καρδιά τοῦ εὐγενεστέρου ἔθνους, ὅπερ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ εἰς τὰ μυστὰ ὄμματα τῶν ἐχθρῶν μας τὸν ἀνά μῆσον τόσων αἰῶνων ἡρωισμόν του καὶ τὸ ὅποιον ἀν καὶ διέρχεται σήμερον κρισίμους στιγμάς, ἀναμένει τὴν εὐλογημένην ἐκείνην ὥραν καθ' ἣν θὰ ἐγερωθῆ σύσσωμον ὅπως ῥίψῃ εἰς τὰς ἀγκάλας σου, κλαίοντας ἐκ χαρᾶς πλέον, τοὺς νῦν τυραννουμένους ἀδελφούς μας καὶ σοι ἀποδώσῃ τὴν προτέραν αἰγλήν, ὃ γλυκὺ ἴνδαγμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Βραδέως κατέρχομαι τὸν ἱερὸν βράχον, ἐνῷ ὁ ἥλιος ἔρριπτε τὰς τελευταίας του ἀκτίνας ὀπισθεν τῶν βουνῶν τῆς Πελοποννήσου.

Κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ

ΜΟΓΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ εἶναι τὸ πρῶτον καὶ σπουδαιότατον σχολεῖον τοῦ χαρακτήρος τοῦ ἀνθρώπου ἐν αὐτῇ λαμβάνει ὁ ἀνθρώπος τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ ἀνατροφὴν πρὸς τὸ καλὸν ἢ τὸ κακὸν καὶ ἐξ αὐτῆς ἀντλεῖ τὰς ἀρχὰς τῆς διαγωγῆς του, τὰς συνοδευούσας αὐτὸν καθ' ἅπαντα τὸν βίον· ἐν παροιμίαις ἐσογμάτισαν πολλοὶ ὅτι « τὰ ἦθη διαπλάττουσι τὸν ἀνθρώπον », ὅτι « ὁ νοῦς διαπλάττει τὸν ἀνθρώπον »· οἱ εἰπόντες ὅμως ὅτι « ἡ οἰκογένεια διαπλάττει τὸν ἀνθρώπον », ἀπεφήναντο ἀληθέστερον· εἰσὶ ἡ οἰκογενειακὴ ἀνατροφή περιλαμβάνει οὐ μόνον τὰ ἦθη καὶ τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ καὶ τὸν χαρακτήρα. Ἐν τῇ οἰκογενείᾳ δὲ πρὸ πάντων ἡ καρδία ἀναπτύσσεται, αἱ ἐξείς ἀποκτίνονται, ἡ διάνοια διαλευκαίνεται, ὁ δὲ χαρακτήρ δέχεται τὸν τύπον τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ πονηροῦ.

Ἐξ αὐτῆς τῆς πηγῆς, καθαρᾶς ἢ ἀκαθάρτου, ἀναβλύζουσιν αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ δόγματα τὰ κυβερνῶντα τὴν κοινωνίαν. Αὐτοὶ οἱ νόμοι τῶν πολιτειῶν εἶναι ἀπαύγασμα τῆς κοινωνίας. Αἱ γυνῶμαι, ἅς τὰ τέκνα ἐδιδάχθησαν ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ, λέγει ὁ Σαμουήλ Σμάιλς, ἀναφαίνονται ἀργότερον ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἀποτελοῦσι τὴν κοινὴν γνώμην. Τὰ ἔθνη ἐκ τῶν παίδων στρατολογοῦνται, καὶ οἱ ἐπιμελούμενοι τούτων δύνανται ν' ἀσκήσωσιν ἐπὶ τῆς κοινωνίας δύναμιν μεγαλύτεραν ἐκείνων, οἵτινες ἔχουσιν ἐν ταῖς χερσὶ τὰ ἦνιά τῆς κυβερνήσεως.

Κατὰ φυσικὸν λόγον ὁ οἰκιακὸς βίος χρησιμεύει εἰς προπαρασκευὴν τοῦ κοινωνικοῦ, διότι ἐν τῷ πρώτῳ ὁ νοῦς καὶ ὁ χαρακτήρ μορφοῦνται. Ἡ οἰκογένεια λοιπὸν ὄντως εἶναι τὸ πρῶτον σχολεῖον, τὸ ἐπιδρῶν εἰς τὸν πολιτισμόν, ὅστις εἶναι τὸ πρόβλημα τῆς ἀτομικῆς ἀνατροφῆς· πᾶσα δὲ κοινωνία θεωρεῖται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πεπολιτισμένη, καθόσον τὰ ἀπαρτίζοντα ταύτην μέλη ἔτυχον ἐκ παίδων καλῆς ἢ κακῆς ἀνατροφῆς.

Εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἀνθρώπων, μεγάλην ἀσκούσιν ἐπίδρασιν αἱ ἠθικαὶ περιστάσεις, ὑπ' ὧν περιεβάλλοντο κατὰ τὰ πρῶτα αὐτῶν ἔτη. Ὁ ἀνθρώπος ἔρχεται ἐν τῷ κόσμῳ γυμνός καὶ ἀδύνατος· νὰ βοηθήσῃ αὐτὸς ἑαυτόν· παρ' ἄλλων ἀναμένει καὶ τὴν τροφήν του καὶ τὴν ἀνατροφὴν του. Ἡ ἀνατροφή λοιπὸν αὐτοῦ ἀρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης πνοῆς. Μήτηρ ἠρώτησέ ποτε, σοφόν τινα κατὰ ποῖον χρόνον ν' ἀρχίσῃ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ τετραετοῦς τέκνου τῆς· ἐκεῖνος ἀπήνησε. « Κυρία, ἐὰν εἰσέτι δὲν ἤρχισατε, ἀπωλέσατε τέσσαρα ἔτη· ἡ στιγμή τῆς ἐνάρξεως εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τοῦ πρώτου μειδιάματος, τὸ ὅποιον ἐκίνησε τὰ χεῖλη τοῦ τέκνου σας ».

Τὸ τέκνον ἐν ἀρχῇ διδάσκεται διὰ τῆς μιμήσεως· ὁ πρῶτος αὐτοῦ διδάσκαλος εἶναι τὸ παράδειγμα.